

Umferðarþing 2008

Á að taka upp hlutlæga ábyrgð eigenda?

Kolbrún Sævarsdóttir
saksóknari

Hlutlæg refsiábyrgð

- Meginregla að til þess að manni verði refsað fyrir háttsemi sem lýst er refsiverð að lögum verður saknæmiskröfum að verða fullnægt (ásetnigur/gáleysi)
- Hlutlæg refsíábyrgð undanteking
- Viðurkennd á grundvelli almannahagsmuna (heilbrigði/öryggi) eða sönnunarörðugleika
- Íslensk löggjöf, t.d. tollalög og lög um prentrétt

Umferðarlög nr. 50/1987

- Ekki ákvæði um hlutlæga refsiábyrgð, þ.e. t.d. sekt
- Eigandi ökutækis ber ábyrgð (sakarábyrgð) á því að ökutæki sé í lögmæltu ástandi, sbr. 2. mgr. 59. gr.
- Brot framið með vitund og vilja eiganda, sbr. 3. mgr. 100. gr.
- Hlutlæg (vara) ábyrgð eiganda ökutækis skv. 109. gr. vegna gjalda sem lögð hafa verið á með heimild í 108. gr.

Gjald, sem lagt hefur verið á skv. a–f-lið 1. mgr. 108. gr. hvílir á þeim, sem ábyrgð ber á stöðvun ökutækis eða lagningu. Eigandi ökutækis eða umráðamaður ber einnig ábyrgð á greiðslu gjaldsins, ef það greiðist ekki innan tilskilins frests, nema sannað verði, að ökumaður hafi notað ökutækið í algeru heimildarleysi. Gjaldið nýtur lögtaksréttar og lögveðs í viðkomandi ökutæki.

Hin Norðurlöndin

Hlutlæg ábyrgð sjaldgæf:

- Danmörk: aksturs- og hvíldartími
- Finnland: hraðamyndavélar
- Noregur: ekki
- Svíþjóð: farmflutningar

Frekari ábyrgð hér á landi?

- Minniháttar brot

- Hraða- og rauðljósamyndavélar

Fyrirliggjandi skylda ökumanns til að upplýsa um ökumann, sbr. 58. gr. umfl: *Eiganda (umráðamanni) ökutækis er skylt, þegar lögreglan krefst þess, að gera grein fyrir, hver hafi stjórnað ökutækinu á tilteknum tíma*

- Aksturs- og hvíldartími, ökuriti og hleðsla

Refsiábyrgð eiganda skv. 3. mgr. 100. gr. umfl: *Ef brot gegn lögum þessum eða reglum sem settar eru samkvæmt þeim er framið eftir fyrirmælum eða með vitund og vilja eiganda ökutækis eða stjórnanda í starfi skal honum einnig refsað fyrir brotið. Gera má lögaðila sekt samkvæmt reglum II. kafla A almennra hegningarlaga fyrir brot gegn 2. mgr. 44. gr. a, 2. mgr. 44. gr. b, auk 3. og 5. mgr. 68. gr., enda hafi brotið orðið eða getað orðið til hagsbóta fyrir lögaðilann.*

Rök með hlutlægri ábyrgð

- **Útlendingar**
- **Starfsmenn fyrirtækja**

Rök gegn frekari hlutlægri ábyrgð

- Hefur ekki valdið vandkvæðum í framkvæmd – góðar innheimtur (yfir 80% sektarboða greidd)
- Ekki unnt að beita sektum (með vararefsingu), sviptingu og punktum
- Gjöld með lögveði
- Jafnræðisreglur: mismunandi afgreiðsla brota eftir því hvort upplýsist með myndvél eða með eftirliti lögreglumanna
- Varnaðaáhrif takmörkuð

Svar við spurningu

Nei